

2269.

DISSERTATIO IVRIDICA

1762, 23.

DE

FILIA HEREDE
CONTRA IVRA GERMANICA
ANTIQUA

QVAM

ILLVSTRIS
ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENRICO
BREVNING

PROFESS. PVBLIC. EXTRAORD. ET SOCIET. LITER.
DVISVVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE II IVNII ANNO MDCCCLXII.

DEFENDET

CHRISTOPHORVS GOTTLIEB KERSTEN

HETTSTADIO MANSFELD.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

1225

DISSERTATIO IURIDICA

DE

ELIA HERBDE

CONTRA IURA GERMANICA

ANTIOVA

OVAN

ILLUSTRISS

ICTORVM ORDINIS GRATIA

BRASSIDE

D. CHRISTIANO HENRICO

BRUNING

PROFESSORIS IURIS PRAESIDIUM

IN AVCTORIO PETRINO

DE ANNO DOMINI MDCCCLXIII

DATE

CHRISTOPHORO GÖTTLICH HERSTEN

RECTORIS

LIPSIÆ

EX OFFICINA LAYBACHII

SVMME REVERENDO
PERILLVSTRI EXCELLENTISSIMO
D O M I N O

D O M I N O
FRIDERICO ABRAHAMO
DE HOPFGARTEN

DOMINO HEREDITARIO IN MILVERSTEDT
ZIMMERN ET HEINECK ORDINIS VENATORII
MAGNI WVRTENBERGICI EQVITI

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
POLONIARVM REGIS ET SAXONIAE ELECTORIS
CONSISTORIANO INTIMO CVBICVLARIO
ET COMITATVS MANSFELDENSIS SVMMO ANTISTITI
ECCLESIAE NVMBVURGENSIS CANONICO

CET. CET.

DOMINO GRATIOSISSIMO

SVMME REVERENDO
PERHVASTRY EXCELLENTISSIMO
DOMINO
FRIDERICO ABRAHAMO
DE HOFGARTEN
DOMINO HEREDITARIO IN NIMVERSTEDT
ZIMMERS ET HINCKO GEORGE VSTATORII
MAOI WATERSCHICHT SVYII
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
POLONARVM REGIS ET SAXONIAE ELECTORIS
CONSULTORIO INTIMO COUNCILARIO
ET COMITIS MANTUE ET SMOO ANTONII
ECCLESIAE HAMBURGENSIS CANONICO
DIT. OCT.
DOMINO GRATIOSISSIMO

PERILLVSTRI AC GENEROSISSIMO
D O M I N O

DOMINO RVDOLPHO
DE B V N A V

HEREDITARIO DOMINO IN LOSSE ET
WIDDERODE CAPITANEO CAPITVLI ECCLESIAE
CATHEDRALIS WVRZENSIS

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS
POLONIAE AC ELECTORIS SAXONIAE
CVBICVLARIO
CET. CET.

DOMINO GRATIOSISSIMO

FERNIVSTRI AG GENROSSIMO
D O M I N O

DOMINO R WOLPHO
DE B A N A V I M O

HEREDITARIO DOMINO IN LOSE ET
WIPPERODE CAPITULO CIVITATIS ECCLESIAE
CATHEDRAE WERTENSIS

SERENISSIMO AC POTENTISSIMO REGIS
POLONAE AC LITHORIS
SERENISSIMO CAESARI REGIS

DOMINO GRATIOSISSIMO
DOMINO GRATIOSISSIMO

PERILLVSTRI ET GENEROSISSIMO
D O M I N O

D O M I N O
FRIDERICO WILHELMO
LIBERO BARONI
DE HOHENTHAL
HEREDITARIO DOMINO IN HOHENPRIENITZ
GRVNE ET WALLENDORF

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS
POLONIAE ET ELECTORIS SAXONIAE
CONSILIARIO PROVINCIALIS AERARII

CET. CET.

DOMINO GRATIOSISSIMO

PERILLVSTRI ET GENEROSISSIMO
DOMINO

DOMINO
FRIDERICO WILHELMO
LIBERO BARONI
DE HOHENTHAL

HEREDITARIO DOMINO IN HOHENBERG
GRAVE ET WALLENDORF

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI REGIS
POLONIE ET ELECTORIS SAXONIAE
CONSILIARIO PROVINCIALI AERARII

CET. CET.

DOMINO GRATIOSISSIMO

DOMINI
SVMME REVERENDE
PERILLVSTRES GENEROSISSIMI

DOMINI GRATIOSISSIMI

Gerte, nisi *VESTRAM* gratiam singulararem patris mei exemplo cognoscerem, haerere, quibus meos, quos in dedicando *VOBIS* hocce libello commisi, excusare conatus. Sed tot tantaque benevolentiae testimonia patri meo attribuere voluistis, ut nullus dubitem, me, cui sua officia erga *VOS* suscipere animus est, eandem *VOBIS* debere pietatem atque obseruantiam, qua ille ipse se *VOBIS* obstrictissimum profitetur. Qua de re quum ei, quem parentem colo, huc usque defecerit occasio, publice *VOBIS* animum suum pium atque deuinctissimum declarandi, mihi, qui iam copiam nanciscor, summa eam arripere volui cupiditate, ut demonstrarem, quam mirifice *VOS* venerer, et quam sancte illi pietati, quam *VOBIS* deberet pater, ipse filius quasi esset innutritus. Placeat itaque *VOBIS* mens mea officiosissima, qua primi studii mei labores *PERILLVSTRIBVS VESTRIS NOMINIBVS* addicere volui. Equidem credo, qui toties totiesque *VESTRAM* in
scien-

scientiis eruditionem ingenique et iudicii acumen intellexi, huncce libellum VESTRO iudicio indignum videri posse, sed tamen non dubito, VOS pro singulari VESTRA gratia fore, qui has laborum meorum primitias lectu omnino dedignari nolitis. Quanta itaque sit VESTRA doctrina, quanta scientia, atque literarum peritia, tanta etiam gratia, tanta benevolentia et benignitate VOS praeditos patris exemplo cognoui. Studiorum itaque meorum arbitros atque VOS MAECENATES sistam, ut ipsi cognoscatis, an mea diligentia meae obligationi par fuerit. Quae quum ita sint, non potui, quin VOS precibus adirem demissis, ut Gratiae, Patrocinioque VESTRO atque Tutelae me commendatissimum habere velitis. Faxit summum Numen! ut in patriae voluptatem et decus longe adhuc vigeatis, ut gentes VESTRAE splendidissimae omnem felicitatem, quam iam VESTRVM causa merentur, assequantur. Ego vero semper ero

NOMINIBVS VESTRIS

Lipſiae
d. II. Iunii
CICIDCCLXII.

DEDITISSIMVS CLIENS
CHRISTOPHORVS GOTTLIEB KERSTEN
HETTSTAD. MANSFELD.

DE
F I L I A H E R E D E
CONTRA IVRA GERMANICA
ANTIQA.

CAP. I

Equidem inter omnes prope Gentes ex utilitatis, imo et amoris forsitan ratione inualuit, ut inter quos sanguinis coniunctio intercederet, inter eos quoque locus daretur occupationi bonorum seu successioni, si coniunctus quis sanguine animam efflasset. Utilitatem eam puto, quippe scilicet quaelibet politior gens curam habuit, ut singula membra sibi bona, quibus semet conseruarent, publicae onera ferre possent, conseruarent et certo modo acquirerent. Quae robustior causa esse poterat, cur

omnes prope gentes voluerint, vt liberi parentum bona caperent his mortuis, nisi vt simul in ea condicione persisterent, quo possent suam conseruationem tueri aptique efficerentur ad reipublicae onera ferunda. Non vrgeo alias atque multas causas, quae gentes mouere possent, vt successiones legitimas introducerent huicque acquirendi modo certum ordinem scriberent. At id certissimum est in succedendi ordine non semper eadem fanciuissē omnes gentes, sed suis inter se moribus diuersa approbasse. Athenienses patre mortuo ex aequo filiis paternam tribuebant hereditatem et videntur exclusisse filias, quia teste Demosthene in Macartat. si recte memini, patre mortuo relictis filiabus legitimis, ii succedebant, qui easdem in matrimonium ducerent, imo semper masculos feminis in successione, quamuis illi remotiores essent, praeserebant. Non ergo mirum, si et Romani, et maiores nostri Germani suum sibi habuerunt succedendi ordinem, neque inter vtrisque gentes semper eundem. Admodum latus se ostenderet dicendi campus, si de omni differentia successione intestatae dicendum esset inter Romanos non tantum et Germanos, sed etiam inter diuersas Germaniae gentes, quae non semper inter se in successione consentiebant. Videamus ergo, quia instituti ratio nec plagularum nostrarum breuitas permittit, ne in molem accrescat scriptiuncula nostra, quid ratione filiarum vtraque sentiant iura et Romana et Germanica atque quae nostris adhuc temporibus legum dispositiones vsu frequententur.

CAP. II.

Ordinem, quem sibi Romani in successione intestata constituerant, forsan ex moribus maiorum definiuerant *Decem-
uiri*: SI INTESTATO MORITVR, CUI SVVS HE-
RES NEC ESCIT, AGNATVS PROXIMVS FAMI-
LIAM

LIAM HABETO. caet. Primi ergo, ad quos patrisfamilias demortui hereditas veniebat, erant SVI, i. e. liberi, qui tempore mortis in patris potestate fuerant. Neque mores antiquiores videntur hoc in themate distinxisse *filias* a *filiis*. Testis est omni fide maior ipse Imperator IVSTINIANVS, ^{a)} qui sic scribit; *Nostra vero constitutio inter masculos et feminas in hoc iure nihil interesse existimans, quia utraque persona in hominum procreatione simili naturae officio fungitur, et lege antiqua DVODECIM TABVLARVM OMNES SIMILITER AD SVCCESIONEM AB INTESTATO vocabantur.* caet. Succedebant ergo *filiae* patre mortuo vel cum fratribus vel etiam solae ab intestato, si tempore mortis adhuc *suae* fuerant. Neutiquam ergo si viuo patre ex eius potestate exissent, quod fiebat, si in manum mariti conuenissent. Neque extat momentum, ex quo coniici posset, ante leges decemvirales exclusas fuisse filias a paterna successione, neque per secula ab hoc iure recessit respublica Romana. At tandem in deteriorem positae sunt simul feminae conditionem Lege *Voconia*. Sua enim Lege Tribunus Voconius ita fanciuerat: QVI AB. A. POSTVMIO ALBINO. Q. FVLVIO FLACCO CENSORIBVS CENSVS ESCIT, VIRGINEM MVLIEREMVE HEREDEM NE FACITO. Ita Legis verba exhibent PERIZONIVS ^{b)} et *Abrab. WIELING.* ^{c)} Non disputabimus, an ei licuerit, qui censum subterfugisset, heredem scribere filiam, haec a Wielingio erudite explicata neque ad nostrum thema faciunt, qui de intestata filiarum successione dicimus. At quid ipsa lex Voconia, quae testandi coercet licentiam, neque quidquam de successione intestata

A 3 dispo-

a) IVSTINIANVS §. VIII. I. de exheredat. liberor.

b) PERIZONIVS *diff. ad L. Voconiam in Triad. Diff.* p. 140. *Edit. Daventr.*

c) WIELING in *Lectionibus Iuris Civil.* L. II. c. XXII.

disposuit? Coercuit forsitan patrum familias libertatem ferendi de suis bonis legem in hunc modum, ne feminas mulieresue heredes scriberent, salva interim relicta hereditate, quam filiae ab intestato capiebant. Sed recte diximus deteriolem conditionem filiabus etiam in ab intestato successione additam fuisse. Verum quidem est solum de testamentaria successione locutam fuisse legem. At si legis rationem, quam interpretes veteres nobis reliquerunt, examinabimus, facile patebit extensiuam interpretationem legis dispositionem ad intestatam traductam successione. BALDVINVS ^{d)} ita nobis causam legis recenset: *Sed cum postea, inquit, viderentur Romae mulieres diuitiis affluentibus efferi, saepe enim verum est illud: Intolerabilis nihil est, quam femina diues, tandem placuit populo Romano quoddam veluti frenum inicere, et, ut antiqui Iuris regula dicitur, in multis iuris partibus deteriolem esse feminarum, quam marium conditionem ostendere.* At si verum dicam, haec idonea satis non videtur ratio. Vix enim mihi persuadeat Balduinus, romanos propter intolerantiam diuitis feminae improbasse successione in feminam delatam, quibus ipsis ditissimae feminarum dotes necessariae in contrahendis matrimoniis periuicunde placebant. Neque ob inde mihi haec ratio placet, quia ex ipsa iuris analogia minime deprompta, et magis occasione quam causam legis constituere posset. Neque vero WIELINGVS ^{e)} legis veram causam exhibuit, eam, quod *reipublicae intersit, ut ad masculos potius hereditates deuoluantur, quam per feminas alienis familiis inferantur.* Hanc quidem applicationis causam constituit in successione intestata, sed non ipsius legis. At vero arbitror adfuisse causam legis, quae ipsa quoque ad intestati successione quadrare debebat. Rectius enim agitur, si applicationis extensionisue causa ea ipsa erit, quae legis.

Maior

d) BALDVINVS in *Comment. ad L. Vocon. p. 7. Edit. Oporin.*

e) WIELING. *cit. libr. cap. XXIII.*

Maior vero altera erit causa, quam addit quamque in *peculiaribus familiarum iuribus atque sacris potissimum* quaerebat, quae nullae feminae, sed soli habebant sui iuris mares, sexu sequiori in patris et familiae vel mariti sacris non minus ac potestate constituto. Neque minus probanda est a dotium causa petita a *Wielingio* ratio, quae et ad successionis ab intestato applicari poterat. Et fere utique legis Voconiae ius ad successionem ab intestato extensum fuisse, ex introductis, ut videtur, in fraudem Voconiae legis fideicommissis apparet. Si enim mortuo patri filia in omnia bona successisset, non opus fuisset, ut fiduciarii cuiusdam amici fidem elegisset moriens pater, a quo restitutionem hereditatis peteret. Potuisset enim intestatus mori, sicque transmisisset bona ad filiam, quam superstitem relinquebat. Cum vero constet vix lata lege Voconia sollicitos fuisse romanos de remedio aliquo, quo vim illius subvertere possent, atque introducta fideicommissa, facillime extensio ipsius legis argumenti ad intestati causas concludi atque conici poterit. Neque ergo nouissimis reipublicae liberae romanae temporibus filiae ab intestato succedebant praeterquam in ea portione, quae dotis quantitatem continebat, neque tunc quaestio legitimae alius portionis mouenda. Non tamen diutius lex illa viguit, sed citius filiae sine contradictione ad legitimas successiones et solae quoque admittae. Coniici id potest ex CAIO ^f) qui ubi ordinem intestatae successionis tractat, atque de primo ordine succedentium scilicet de suis disputat, inter suos sine discrimine filias refert. Sic legitur apud eundem: *Sui autem heredes existimantur liberi, qui in potestate morientium fuerunt, veluti filius, filia*, caet. Idem testatur PAVLVS: ^g) *Sui heredes sunt hi: primo loco filius filia, in potestate patris constituti, nec interest, adoptiui sint,*

an

f) CAIUS *Instit.* L. II. Tit. VIII. §. 1.g) PAVLVS *Receptar. Lectio.* L. IV. Tit. VIII. §. 4.

an naturales caet. Neque neglexit VLPIANVS^{h)} filias inter suos heredes referre, ad quos in primo ordine ab intestato deuoluebatur hereditas. Sed non opus his coniecturis, clarius rem probat GELLIVSⁱ⁾. Ipsius adscribamus verba: *Quid salubrius visum est rogatione illa Stolonis iugerum de numero praefinito? quid utilius plebiscito Voconio, de coercendis mulierum hereditatibus? quid iam necessarium existimatum est propulsandae ciuium luxuriae, quam lex Licinia et Fannia, aliaeque item leges sumtuariae? omnia tamen haec oblitterata et operata sunt ciuitatis opulentia quasi quibusdam fluctibus exaestuantis.* Si de causa neglectae Legis Voconiae quid coniiendum, quo venisset, vt admitterentur ad successionem plenam, quoque tempore id contigerit, hanc mihi fingo causam. Fuit id commune quodammodo Romanae genti, vt lata aliqua lege causas quaererent, ex quibus vel contra legem, vel in fraudem praecipue legum agere possent. Id prope antiquissimis temporibus iam contigit, vt patet ex exemplo Legis Horatiae de plebiscitis qua populus Romanus teneretur, tamen patres populi vocabulo inhaerebant, atque fraudem quaerebant, aientes Senatum non intelligi sub populo ob formulam: S. P. Q. R. Ita in aliis legibus. Neque desit hoc studium Romanorum in euertenda lege Voconia. Aucupabantur ii, qui contra intentionem legis acturi erant, verbum CENSVS ESCIT. Equidem mens et animus erat Voconio, vt ciues subintelligeret sub census, vt erudite docuit WIELINGIVS^{k)} tamen aliter sensum capiebant, atque de ipso professionis apud Censorem actu legem explicabant. Cumque haud raro census intermitteretur testibus CICERONE^{l)} CENSORINO^{m)} ASCO-

NIO

h) VLPIANVS L. I. §. 2. π. de suis et legit.

i) GELLIVS in Noctib. Attic. L. XX. cap. I.

k) WIELING cit. loc. cap. XX. §qq.

l) CICERO Lib. I. in Verr. cap. 41. et Orat. pro Arbia cap. 5.

m) CENSORIVS de die natali cap. 18.

NIOⁿ⁾ subtili quadam calunnia subuertebant legem, quasi ob neglectum legis Voconiae prohibitio cessaret. Maxime id patet ex verbis Ciceronis: *P. Annius Afellus mortuus est, C. Annio Sacerdote Praetore. Is cum haberet vnicam filiam, NEQVE CENSVS ESSET, quod eum natura hortabatur, Lex nulla prohibebat, fecit, vt filiam bonis suis heredem institueret. Heres erat filia: faciebant omnia cum puella, leges, aequitas, voluntas patris, edicta Praetorum, consuetudo iuris eius, quod erat tum, cum Afellus est mortuus.* Sub imperatoribus tandem penitus neglectus est census. Quid ergo facilius fuit, quam filias iterum ad paternas admittere intestatas testatasque hereditates? Neque videtur postea lex Voconia in usum reuocata fuisse, quin potius Praetores filiabus succurrebant, vt testatur IUSTINIANVS:^{o)} *et lege antiqua duodecim tabularum omnes similiter ad successionem ab intestato vocabantur; quod et PRAETORES postea secuti esse videntur.* Neque ex hoc ipso Iustiniani capite credendum, Imperatorem in usum reuocasse veteris Iuris obseruantiam in successione intestati filiarum; haec mens Iustiniani non erat, sed cum antiquitus differentia esset, vt filii *nominatim*, filiae *inter caeteros* exheredarentur, a similitudine constituit, sicut non amplius distinguerentur filiae a filiis in successione ab intestato, ita nec distinguendas fore amplius in exheredatione, sed vtriusque liberorum sexum aequalem habendum, vt et filiae ex Constitutione Iustiniana *nominatim* exheredandae sint. Patet itaque ex his, apud Romanos, paucum si excipias legis Voconiae obligantis tempus, semper filias ad patrum successionem admissas atque legitimas heredes habitas fuisse. Iam quid maiores nostri putauerint, videamus, horumque mores cum Romanis iuribus comparabimus.

C A P.

n) ASCONIVS ad Cap. 3. Diuin. et contra compet. in tog. cand.

o) IUSTINIANVS §. VIII. l. de exhered. liber.

B

C A P. III.

Sanctiorem Germaniae incolis antiquissimis fuisse successionem ab intestato vel inde patet, quod ignorarunt testamenta, atque eam, quam moribus comprobant, paciscendi licentiam non omnino liberam seruabant. Neque ab eo, qui antiquissimis Romanis placuerat succedendi ordo, penitus recesserunt, sed et ipsi primum, si ita dicere fas est, suos, post agnatos vocabant. At quae Romanis ex Sacris priuatis desumpta fuerat ratio, eam ignorabant Germani, omniaque ex familiae conseruandae studio atque necessitudine illa naturali agnationis deriuabant. Ordinem vero hunc a maioribus vere obseruatum fuisse, idoneus testis est TACITVS^{p)} *Heredes successoresque sui cuique liberi: nullum testamentum. Si liberi non sunt, proximus gradus in successione fratres, patru, auunculi.* At valde tamen nonnullae Germanicae gentes a Romana filiarum successione recedebant. Placuit maioribus nostris studium conseruandi splendoris familiarum. Cum vero et in his gentibus receptum esset, vt filiae, si elocarentur, in mariti sui familiam transirent, consequentur quoque per filias splendorem ipsamque familiam conseruari non posse. Factum inde est haud raro, vt cum sedulo distinguerent Germani mobilia vtensilia expeditoria atque immobilia, vt maxime ab immobiliari successione excluderent filias, easque vix admitterent, nisi omni familia extincta, cuius splendoris conseruatio tunc amplius non existeret. Neque tamen omnes inter Germanos populi, vnas easdemque succedendi consuetudines atque iura habuere. Primi sunt Franci, qui non omnino filias ad successionem intestatam in immobilibus admittebant, sed solis filiis atque masculae progeniei ius succedendi conferebant. Ita est in LEGE SALICA^{q)} *De terra*

p) TACITVS de Mor. Germ. cap. XX.

q) LEX SALICA Tit. LXII. §. 6.

terra Salica nulla portio hereditatis mulieri veniat: Sed ad virilem sexum tota terrae hereditas perveniat. Distinguit vero lex inter allode interque terram Salicam. Elegantissima sunt, quae BIGNONIUS^{r)} disputat de allode. Allode ea comprehendebat bona, quae liberi iuris erant, nec fidem nec pensitationem deberent: terra contra Salica his opposita nexumque familiae quendam indicabat. Dubitatio tamen mihi hic subnata, an recte etiam sub allode ea comprehendantur bona, quae nec fidem nec pensitationem debent, ut ergo in terris Salicis lateat differentia feudi ab allode. Sane loca, quae BIGNONIUS attulit pro explicatione allodis, mihi nondum satisfaciunt. Salica enim lex a liberis Francis primum scripta ante Pharamundi tempora, neque ex Marculfi formulis neque ex Capitularibus Regum Francorum ad illud Seculum non pertinentibus accurate definiri poterit. Venit potius in mentem terras Salicas eas esse, quae familiae nexae atque hereditario iure iam transmissae, qua transmissione singulis familiae membris ius aliquod enatum fuerat in ipsa possessione et terra. Allode contra ea forsitan comprehendet bona, quae nulli familiae nexui obnoxia, sed proprio iure possessa, de quibus utique et liberior successio et disponendi facultas fuit. In Allode itaque liberi succedebant. Ita enim Lex: ^{s)} *Si quis homo mortuus fuerit, et filios non dimiserit, si pater aut mater superfuerint, ipsi in hereditatem succedant.* Augent sane haec verba coniecturam interpretationis de differentia bonorum terrae Salicae et proprietatis. Quodsi enim nexum fuisset familiae allode illud atque hereditario a familia iure acquisitum, quaeso, quomodo, pater successisset in illo, a quo potius relinquendum erat? Distinguit ergo Lex acquisita et familiae non nexa ab iis bonis, quae iam ex terrae Salicae moribus ac iuribus familiae

B 2

nexa

r) BIGNONIUS *ad Formul. Marculf. p. 251. sqq.*s) LEX SALICA *cit. Tit. §. 1.*

nexa erant. Nollem tamen negare, vera esse, quae Bignonius notauerat; si ad sequentia tempora pergimus. At nonne et in proprietate seu allode videntur filiae exclusae cum scriptum sit, *et filios non dimiserit*? Recte vero hic obseruauit ECKARDVS ^{t)} *filios idem esse*, ac si dixerint Legis autores et compilatores *liberos* vt in hoc bonorum genere filiae non excludantur. Verum in bonis de terra Salica filiarum successioni locus non dabatur. Neque videntur Ripuarii a successionis Salicae ordine multum recessisse, quippe LEX RIPVARIA ^{v)} si absque liberis quis defunctus fuerat, parentes aliosque agnatos cognatosque admittebat. Sub liberis autem et filiae comprehensae videntur ad successionem admittae. At eadem ratione distinguit lex terrarum successiones, quippe mox ponit: *Sed dum virilis sexus exstiterit, femina* (ideoque nec filia) *in hereditatem auaticam non succedat*. Eam quam Salica Lex terram Salicam vocabat, Lex Ripuaria vocat auaticam, quae ea mihi videtur, quae a maioribus, quos auos dicebant, transmissa hereditario iure sicque familiae et genti quasi nexa et obligata bona erant. Paululum aliter sentiebant BVRGVNDIONVM LEGES. ^{w)} Sic enim scriptum: *Inter Burgundiones id volumus custodiri, vt, si quis filium non reliquerit, in loco filii filia in patris matrisque hereditate succedat*. Nulla hic bonorum distinctio, neque tamen indistincte filiae succedebant, sed excludebantur a filiis, qui si tamen non extarent, demum admittebantur ad paternam maternamque hereditatem. Eadem sentiebant et LONGOBARDI ^{x)}, qui sua Lege non quidem ab omni successione filias arcebant, filiis tamen semper priorem succedendi ordinem concederent. Ita enim sunt legis verba:

Si

t) ECKARDVS in Not. ad Leg. Salic. cir. loc. p. 106.

v) LEX RIPVARIA Tit. LVI. §. 1. et 3.

w) LEX BVRGVNDIONVM Tit. XIV. §. 1.

x) LONGOBARDORVM LEX Lib. II. Tit. XIV. §. 19.

Si quis Langobardus sine filiis legitimis masculinis mortuus fuerit, et filiam dereliquerit unam aut plures legitimas, ipsae in omnem hereditatem patris vel matris suae, tanquam filii legitimi masculini heredes, succedant. Veniamus ad Saxones. Neque in hac Gente melior filiarum conditio fuit circa hereditates, quippe et in subsidium demum admittebantur, si proles mascula non adesset, et solis defuncti patris agnatis praeferebantur. Innuit id ipsa LEX SAXONVM^{y)} *Pater aut mater defuncti, filio, non filiae hereditatem relinquit*, quam legem tamquam mores Saxonum suae compilationi inseruit ECCO de REP-KAV^{z)} Speculi Saxonici autor: *Des Waters und der Mutter, der Schwester und des Bruders Erbe nimmt der Sohn, und nicht die Tochter. Es sey denn, daß da kein Sohn sey, so nimmt es die Tochter.* Neque sufficere visum est Saxonibus, si filius non existeret, verum si ex filio nepos adeo extaret, et hunc in successione anteferebant filiae. Ita LEX^{a)} *Qui filiam ac filium habuerit, et filius uxore ducta et filium genuerit, et mortuus fuerit, hereditas patris ad filium filii, id est, nepotem, non ad filiam pertineat.* Recte vero horum iurium causam in eo ipso familiarum conseruandarum studio inuenit *illustr. GAERTNERVS.*^{b)} Duriores adhuc fuere ANGLI et WERINI^{c)} qui ab omni immobilium hereditate excludebant filias, et rerum vtenfilium successionis speciem quandam tantum iis concedebant, vt masculis heergeweticam praeter immobilarem, quod bellissime obseruauit HEINECCIUS^{d)} Verba Legis sunt: *Hereditatem defuncti filius non filia suscipit. Si*
filium

B 3

- y) LEX SAXONVM Tit. VII. §. 1.
 z) ECCO de REP-KAV Speculo Saxonico. Lib. I. art. 17
 a) LEX SAXONVM cit. Tit. §. 8.
 b) GAERTNERVS in Notis ad Leg. Sax. Tit. VII. ad §. 1.
 c) LEGES ANGLIOR. et WERINORVM Tit. VI. §. 1.
 d) HEINECCIUS in Element. Iur. Germ. L. II. Tit. IX. §. 224. *

filium non habuit, qui defunctus est: ad filiam pecunia et mancipia; terra vero ad proximum paternae venerationis consanguineum pertineat. Et ex materna hereditate filia spoliis colli id est murenis, nuscis, monilibus, inauribus, vestibus, armillis vel quicquid mater ornamenti proprii videtur habuisse, contenta esse debebat. Benigniores contra erant BAIUVARI^e) qui sua quidem lege prospexerant, ut fratres hereditatem patris aequaliter diuiderent, neque tamen iis non extantibus filias videntur exclusisse. ALEMANNI^f) vero neque eo themate si filii non existerent, filias admittebant, sed adhuc eam fancierant conditionem, sub qua ad parentis hereditatem fratribus non existentibus eas admittebant, si paris conditionis viro nupsissent. LEGIS verba, quae solis filiis paterna tribuit bona haec sunt: *Si qui fratres post mortem patris eorum aliquanti fuerint, diuidant portionem patris eorum.* At ipsa LEX^g) de conditione illa ita fanciebat: *Si duae Sorores, absque fratre relictae, post mortem patris fuerint, et ad ipsas paterna hereditas pertingat, et una nupsit sibi coequali libero, alia autem nupsit aut colono regis, aut colono ecclesiae: illa, quae illi libero nupsit sibi coequali, teneat terram patris eorum, res autem alias aequaliter diuidant.* Haec veteris Iuris popularium nostrorum facies, qui vel plane non vel non extantibus fratribus filias solum succedere voluerunt. Abstineo a feudali successione, quae separatas suas succedendi rationes et ordinem habet. Quid media Iurisprudencia saltem in terris Saxonice obseruauerit, iam supra notauimus. Et iam videamus demum, quomodo contigerit, ut hodie ii ipsi Germani ab auitis moribus et legibus recesserint, magisque ius Romanum in filiarum successione receperint.

C A P.

e) LEX BAIUVARIORVM Tit. XIV. cap. VIII. §. 1.

f) LEX ALEMANNORVM Tit. LXXXVIII.

g) LEX EADEM Tit. LVII.

CAP. IV.

Quaquam, vt supra ostensum est optima ratio fuerit maioribus nostris filias per quas potius familiae interibant, quam vt conseruarentur, a successione arcere, tamen non omnibus gentium membris placuit, vt paternorum bonorum exfortes essent filiae. Equidem parum detrimenti sentiebant illae; quod si enim in matrimonium ducerentur, quamuis non succederent, tamen apparatus suum, quem de sede paterna ad maritum ferre mos erat, a fratribus aut aliis paternae hereditatis successoribus capiebant: quousque vero nondum ex sua exibant familia, pariter a fratribus aut paternae hereditatis successoribus alendae sustentandaeque erant. Nihilominus haud raro contigit, vt quantum possent, fierique permetterent leges, filiabus suis, non contenti iure ordinario, prospicerent. Coniici id potest ex formula, quam exhibet MARCVLFVS ^{h)} *Monachus* quam integram dabimus. *Dulcissimae filiae meae illi, ille. Diuturna sed impia inter nos consuetudo tenetur, vt de terra paterna sorores cum fratribus portionem non habeant, sed ego perpendens hanc impietatem, sicut mihi a Domino aequaliter donati estis filii, ita et a me sitis aequaliter diligendi, et de rebus meis post meum discessum aequaliter gratulemini; ideoque per hanc epistolam Te dulcissima filia mea contra germanos tuos, filios meos illos, in omni hereditate mea, aequalem et legitimam esse constituo heredem, vt tam de allode paterna, quam de comparato, vel mancipiis, aut praesidio nostro, vel quodcumque morientes reliquerimus aequali lance cum filiis meis, germanis tuis, diuidere vel exaequare debeas, et in nullo penitus portionem minorem, quam ipsi, non accipies, sed omnia inter uos diuidere, vel exaequare aequaliter debeatis.* Facile patet, maxime etiam ob autoris conditionem, hanc a iuris via secessionem superstitioni vnice locum debere.

Impium

h) MARCVLFVS Formular. L. II. Form. XII.

Impium pronunciat formula illud ius, quo filiae a paterna hereditate excluderentur, quod et filios et filias dei donum esse agnoscebant. Non vrgeo hoc futile argumentum. Quid enim facilius erat, quam ignoratis ciuiliū iurium argumentis, ope superstitionis aduocataque quasi diuina voluntate, efficere, vt id quod neque pietatis praecepta laedebat, neque iustitiae limites egrederetur, tamen impietatis accusaretur. Patet facillime clericos suis studiis, qui praeterea laicorum bonis tanquam rapacissimi lupi variis inhiabant modis, ex propria sua rerum ciuiliū illius aetatis ignorantia diuina humanaque miscuisse, imo ob rerum omnium imperitiam in laicis deprehensam et non raro cum summa omnis superstitionis copia coniunctam miscere potuisse. Improbauit, filiarum exclusionem ab hereditate caput Clericorum, improbauit cohors clericorum sub specie pietatis, quasi inaequalitatem, quae inter liberos legibus et moribus germanorum stabilita esset, sublaturi, iuris antiqui patrii consuetudinem in accuratissima gentium politia fundatam. Neque tamen haec clericorum illius barbarae aetatis deuotio non omnino laudanda efficere potuit, vt omnes vel adeo ipsae gentes ab hac iuris veteris obseruantia recederent, sed inter varias gentes mores veteres sancte seruati, quod ex SPECVLI SAXONICI¹⁾ verbis clare patēbat, quae ipsa antiqua adhuc iura exhibebant. Ferre tamen non potuit spurium ecclesiae Christianae caput, vt excluderentur amplius filiae a paterna hereditate atque aequales esse voluit omnes liberos, quod et inde patet, quod summus Pontifex GREGORIUS XI. vel si mauius IX infensissimus praeterea speculi Saxonici hostis inter caeteros articulos et hunc damnaret, qui filias a paterna hereditate filiis extantibus exclusas esse iubebat. Neque hoc anathema fulmenque effectū destitutum fuit, quod inde conici poterit, quod GLOSSA ad eum articulum notet:

Die

1) SPECVL. SAXONIC. cit. Artic.

Die Tochter nimmt zu unsrer Zeit zugleich Erbe mit den Soh-
 ne. Quae cum ita sint, Pontificio iuri atque superstitioni ma-
 gis antiqui illius iuris immutationem tribuendam esse arbitror,
 quam vt culpam in Romani iuris receptionem conuicerem.
 Negandum quidem non est, eos ex popularibus, qui sensum stu-
 diorum aliquem perceperant, ad Italicas accessisse Musarum se-
 des, ibique vt ius valebat, solum ius romanum ad patrium so-
 lum vel plane non, vel parum accommodatum multa diligentia
 multoque studio apprehendisse. Reduces hi itaque in patri-
 am referri repletique Glossatorum deliciis, obliuisci interea pa-
 triorum morum et iuris ad forum accedebant, quamque sapien-
 tiam in Italia hauserant, crude in forum propellebant. et sic
 contigit, vt, obstupefacto horum hominum insueta sapientia
 atque doctrina populo atque iudicibus, romana paulatim acci-
 perentur, atque braccae germanicae cum romanorum toga haud
 raro permutarentur, neglecto interim eo studio, an et politiae
 gentis an morum et iurium analogiae haec peregrina, noua et
 inaudita Sapientia conueniret. Neque parum contulere ad re-
 ceptionem faciliorem studia aulae Imperatoriae, quippe Impera-
 toris optima causa contra insultus Pontificis tunc, non vt debe-
 bat, ex gentium et vniuersali quodam iure, cuius penitus nulla
 cognitio erat, sed ex romano iure defendebatur. Neque adeo
 negabo recepta cognitaue illa romani iuris sapientia, saepius ad
 decidendas lites super hereditates motas decisiones ex romano
 iure petitas fuisse. At nollem tamen, ob ea, quae supra adduxi-
 mus, soli receptioni iuris romani causam tribuere. Cum enim
 superstitio viam iam strauerat ad immutandum ius, eaque super-
 stitio cum peregrino illo iure conueniebat, nihil facilius erat
 immutatione iuris veteris et defensione superstitionis ex nouo
 illo atque peregrino iure. At semel immutato illo prisco iure,
 semelque filiabus aequalibus effectis filiis in allodiali successio-
 ne, nihil profecto mirandum, si postea leges Prouinciales re-

C

cen-

centiores atque urbium et locorum statuta eandem succedendi aequalitatem, quam adhuc obseruari videmus, approbauerint. Id vero sane dolendum, expulsa illa veteri inaequalitate non simul eiectam atque exterminatam fuisse successionem Geradicam seu rerum vtenfilium, quae non nisi maximam adhuc inaequalitatem alit. Fac, mori Titiam filii filiaeque matrem. Relictis his liberis heredibus, ante quam diuiditur materna hereditas, separanda erit Gerada, quae interdum dimidiam bonorum maternorum ob ornamentorum, vasorum, vestimentorum, neniarum et quisquiliarum feminearum copiam, delibat. Separata hac, quam sibi retinet filia, iam filius diuisae hereditatis, quae superest, suam capit partem. Facile ergo contingere potest, vt tres quartas ex materna hereditate computata Gerada capiat filia, vnam filius. Et quae illa aequalitas, quam tam sanctissime colendam fouendamque contra veteris iuris inaequalitatem suadebat Pontifex. Sed ita ferre solet superstitio cum ciuiliu rerum in causis ciuium imperitia coniuncta. Sapuit tamen magna pars incolarum germaniae, quae Geradicam seu vtenfilium successionem et rerum expeditoriarum improbauit, postquam semel illa succedendi aequalitas in forum propulsa et prouincialibus legibus quasi firmata fuerat. Quare fit, vt non modo in iis terris, in quibus olim exulauerat Gerada, ea adhuc exulet, sed extant specialia urbium iura, quae hanc inaequalitatem eiecere in iis terris, quae agnouerunt olim et adhuc agnoscunt Geradam. Prouoco ex multis ad *Statuta Zittauensium*. Omnis prope Lusatia superior vtenfilium et expeditoriarum rerum causas agit, haec sola vrbs improbat. Neque haec moribus aduersa superstitio intactum reliquit iuris feudalis ambitum. Dedit enim, vti quidem videtur occasionem praeter regulam filias feminasque ad beneficiariam successionem admittendi, at praeterea in iis, quae ex ecclesiae beneficio possidentur, feudis omnem prope iuris benefici-

beneficarii succedendi ordinem turbauit, quod illa iuris parocmia indicat, *Rumstas schließt niemanden aus.* Quaecumque ita sint, arbitror, bene in singulis prouinciis obseruandum esse, quousque in successione paternaque hereditate antiquis moribus derogatum sit, recepto iuris Romani ordine ac successione lege. Et iam prope vniuersale videbitur, vt in omni successione, quae non est beneficiaria, et praeter retentam successione rerum vtensilium et expeditioriarum filias ad aequalem diuisionem admittamus; quae priuati iuris confusio frequentissime adeo in illustrium Imperii Germanici successione alodialibus obseruatur. Sed haec de filiarum successione contra antiqui iuris rationes et argumenta; si vero quae sint, quae minus apte minusue commode dicta sint, vt breui ad scribendum dato tempore, quo labor absoluendus, L. B. tribuat, humanissime rogo.

PRAENOBILISSIMO DOMINO
RESPONDENTI

S. D. P.

PRAESES.

Si omnem, quos mea aluit scbola et educauit au-
ditorum numerum euoluo, inter eos, quos
et propter summam industriam et egregiam
doctrinam iurisprudentiae apprehendendi cu-
piditatem mirifice deamaui, neminem prope, quamuis mul-
tos et egregie doctos habeam, inueni, quem TEcum do-
ctissime disputationis AVTOR compararem. Tam-

ta

PRAE

CS

ta fuit in TE discendarum legum iuriumque cupiditas,
ut, cum Optimi Parentis consensu animum ad illas applica-
res, nouus homo factus videreris. Assiduitas in me au-
diendo meaque de rebus ciuilibus data argumenta, causas, ra-
tiones iudicando, fuit, quae me maxime TIBI non amicum,
sed amicissimum fecit. Non fuisti ex eorum numero, qui
praeceptoris autoritate, verbis, vento sese duci passi sunt, sed
quae audiueras, iudicando examinabas, dubia inuenta im-
pugnabas, neque prius desistebas, nisi dubitationibus TVIS
satisfactum fuerit. TVAM ergo discendi rationem dili-
gentiamque priuatus laudabam et iam publice magis lauda-
rem, nisi vel iam ea dixissem, quae in TVAM laudem
vergerent, vel TVAM verecundiam laedere dubitarem.
Quapropter illud officii genus absoluo, quod gratulationibus
absoluitur. Gratulor itaque ex animo de singulari doctrina
et eruditione parata, gratulor de specimine eruditionis, cuius

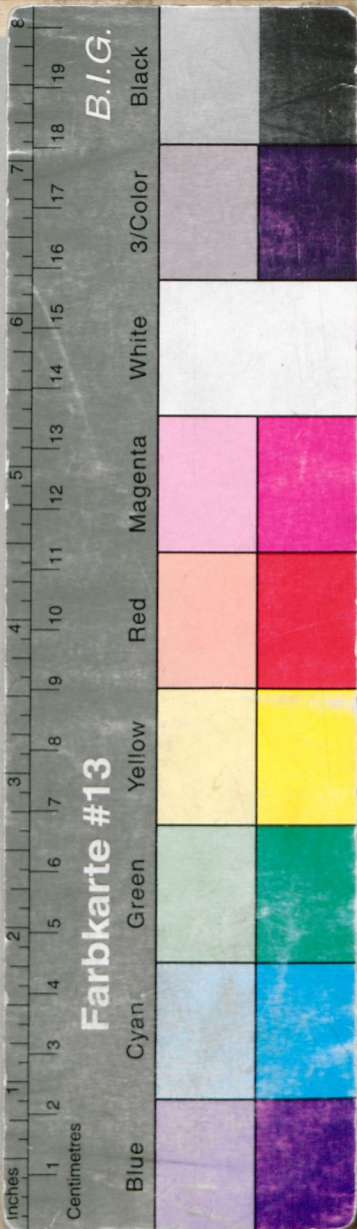
*moderatozem et Comitem me elegeras, et opto, vt Diuina
Prouidentia iis TE beare velit felicitatibus, quas TV A
merita fuit diligentia. Perge itaque superato labore Acade-
mico ad Patrios lares et penates, feliciffimum faluta Paren-
tem Optimum, Piffimum, para TE ad rempublicam,
quae TVI defiderio tenetur. Felix vero ne mei amoris,
amicitiae, Studiorum ac Doctrinae obliuifcaris iure quodam
perfecto non peto, fed postulo. Vale ergo et vale feliciter
meque ama. Dabam Lipsiae d. I. Iun. c I o c c LXII.*

ULB Halle
006 385 451

3

2269.

DISSERTATIO IVRIDICA

1762, 23.

DE

FILIA HEREDE
CONTRA IVRA GERMANICA
ANTIQUA

QVAM

ILLVSTRIS
ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENRICO
BREVNING

PROFESS. PVBLIC. EXTRAORD. ET SOCIET. LITER.
DVISEVRG. SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE II IVNII ANNO CIOIOCCCLXII.

DEFENDET

CHRISTOPHORVS GOTTLIEB KERSTEN

HETTSTADIO MANSFELD.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

